

Čvrsto vjerujem, kada bi i sada odmah prišli ostvarenju te vrlo aktualne zamisli, da bi na tome putu naišli na veoma mnogo prepreka objektivne i subjektivne naravi. No sve nas to ne smije pokolebati, da ne krenemo tim logičnim putem, koji znači siguran prosperitet i boljitak stanovnika ovog kraja a i društva u cjelini.

Tema zavrijeđuje još mnogo diskusija po ovome pitanju, naročito u pogledu prilaznja seljaku putem kooperacije. Ali je sigurno: što prije počnemo, prije ćemo posao završiti. A čekati znači nazadovati. Zato će donošenje stano-
vitih zakonskih mjera morati olakšati taj početak puta — u uspjeh.

ing. M. Vojtjehovski

FILM ZA NAŠE SELO

Svjedoci smo uporne borbe koja se sada kod nas vodi za podizanje naše poljoprivrede na jedan viši nivo. Uz propagandu za primjenu naprednih metoda u poljoprivrednoj proizvodnji putem novina, časopisa, predavanja, zatim stručnih i popularnih izdanja, takmičenja nagrada i slično bio je nažalost takoreći izostavljen jedan moćan faktor, koji bi mogao dati svoj snažan doprinos toj velikoj borbi a to je poljoprivredni film.

Zbog čega dajemo filmu tako važnu ulogu?

Da bi na ovo pitanje odgovorili potrebno je da ukratko izložimo prednosti filma.

Prije svega trebamo naglasiti veliku atraktivnost koju filmske predstave imaju danas uopće, a posebno kod poljop. proizvođača, koji su uglavnom na selu, gdje su filmske predstave općenito uzevši vrlo rijetke, a u većem broju sela, pogotovo onih manjih, uopće se ni ne održavaju.

Sama ova činjenica garantira nam da će posjet filmskih predstava poljoprivrednih filmova naići na dobar odaziv poljopr. proizvođača, a još više, ako su poljoprivredni filmovi kombinirani s drugim (pa i zabavnim filmovima).

Dakle, velika zasluga filma je već u tome što nam omogućuje prikupljanje potrebne publike kojoj se, ako je to potrebno, može održati i popratno predavanje u vezi sa samim filmom, ili u vezi s nekom drugom aktuelnom temom.

Prednosti same filmske predstave su slijedeće: 1) Ni jedno drugo sredstvo ne može gledaocu izložiti tako zorno, uvjerljivo i očigledno pojedine probleme i učiniti ih razumljivim i prihvatljivim kao film. Kada je to potrebno, film se služi svojim specifičnim izražajnim sredstvima.

Film je na pr. u stanju da za gledaoca učinimo vidljivima procese, koji se odigravaju u prirodi velikom brzinom ili veoma sporo tako da su neprimjetni za ljudsko oko. Ubrzano ili usporeno snimanje nam otkriva »tajne« tih procesa i pojava (na pr. rast biljaka ili usporeni prikaz rada brzih strojeva). Film nam otkriva i pojave inače nevidljive za oko, na taj način što primjenjuje tehniku snimanja infracrvenim i drugim zrakama (snimanja u tami, unutrašnjosti biljke, stroja, kemijske reakcije i sl.) Napokon, ako ta sredstva nisu prikladna, film se pomaže trik crtežom (crtanim filmom) kojim je u stanju da nam jasno prikaže i najkompliciranije procese i pojave.

Da bi što bolje izložio potrebno gradivo film se služi još i bojom, zvukom, snimkama iz zraka, pod vodom, mikrosnimkama i t. d.

Sve ovo film po potrebi koristi da bi zainteresirao gledaoca za gradivo koje prikazuje i da dođe do usvajanja tog gradiva sa strane gledalaca. t. j. da gledalac to nauči i u praksi primijeni.

I stvarno, iskustvo pokazuje da se najlakše uči gledanjem filmova. Ovo zbog toga što film koristi činjenicu da većina ljudi spada u tzv. »vizuelne tipove« t. j. tipove koji najlakše opažaju, pamte i uče gledanjem. Upravo iz

ovoga proizlazi velika prednost filma kao sredstva za učenje. Filmom se osim toga postiže ogromna ušteda u vremenu. Zahvaljujući ovom elementu ekonomije vremena naučno-popularni film je i postigao širinu i važnost koju danas ima u svijetu, a poznat je i već klasični slučaj upotrebe filmova u svrhu brze obuke radništva prilikom preorijentiranja industrije SAD početkom II. svjetskog rata za osvajanja metoda nove (ratne) proizvodnje.

Sada se logično postavlja pitanje da li postoje uvjeti i mogućnosti za korišćenje filmova za unapređenje naše poljoprivrede i našeg sela. Ovo će naročito zanimati ona područja koja dosada nisu imala prilike i mogućnosti upotrebe filmova.

Mogućnosti postoje jer se dva osnovna potrebna elementa filmovi i projektori za njihovo prikazivanje mogu relativno lako nabaviti.

Postoji domaća proizvodnja kinoprojektora za (usku) 16 mm vrpce koji se već duže vremena mogu nabavljati uz sniženu cijenu od nešto niže od 500.000 Din.—

Što se tiče snabdjevenosti filmovima ona još nije takva da bi podmirila sve naše potrebe za poljoprivrednim filmovima. Ipak u zemlji raspoložemo s priličnim brojem filmova iz šireg područja poljoprivrede koji se mogu vrlo uspješno koristiti za rad na terenu. Sigurno je, da će se domaća proizvodnja poljoprivrednih filmova povećati, jer se u posljednje vrijeme velika pažnja polaže na prosvjetne i naučno-popularne filmove, a sigurno je također da će i broj poljoprivrednih filmova biti povećan. Kada govorimo o poljoprivrednim filmovima, treba spomenuti, da je pred više godina Poljoprivredni nakladni zavod uviđajući važnost poljoprivrednog filma otpočeo akciju propagiranja poljoprivrede putem filma. Međutim, iz raznih razloga, a najviše zbog premalog fonda poljoprivrednih filmova u to vrijeme, ova djelatnost je stagnirala. Uviđajući važnost takve djelatnosti Savjet za kulturu i nauku NRH dao je ponovo u zadatak Poljoprivrednom nakladnom zavodu da oživi svoju djelatnost snabdjevanja potreba našeg sela poljoprivrednim i prosvjetnim filmovima i dijafilmovima, te aparaturama za prikazivanje istih.

Već sada je Poljoprivredni nakladni zavod u stanju da snabdjeva filmoteke raznim poljoprivrednim i drugim prosvjetnim filmovima uz vrlo povoljne prodajne cijene. Isto tako kod ovog Zavoda se može izvršiti narudžba projektoru i dijaprojektora također uz povoljne uvjete.

Međutim treba imati u vidu da prikazivanjem poljoprivrednih filmova nije iscrpljena uloga filma za selo, jer će naše selo moći iskoristiti svoju aparaturu i za prikazivanje drugih kratkometražnih kulturnih, poučnih i stručnih filmova. Naročitu ulogu za nastavu na selu mogu odigrati brojni školski filmovi.

Napokon treba spomenuti da selu trebaju i zabavni filmovi. Ovi se također mogu prikazivati redovito jer postoji veliki broj umjetničkih filmova kopiranih na (usku) 16 mm vrpce.

Prema tome 16 mm kino projektor odigrati će veliku ulogu ne samo kod unapređenja poljoprivrede, školstva i kod općeg kulturnog uzdizanja stanovništva, već će omogućiti i najmasovniju rasonodu — gledanje umjetničkih filmova.

Imajući u vidu sve te prednosti koji selu može pružiti film, potrebno je da se za nabavu kinoprojektora zainteresiraju svi faktori u mjestu. Takvim zajedničkim interesom i zajedničkim sredstvima nabava kino-projektora i filmova će biti mnogo lakša.

Redakcija ovog časopisa i Poljoprivredni nakladni zavod će na ovom mjestu ili direktno dati odgovor na sva postavljena pitanja u vezi s korišćenjem i nabavom filmova i dijafilmova, te aparata za njihovo prikazivanje.

Jakov Zanić